

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Liber sextus Decretalium

Bonifatius <VIII., Papst>

[Basel], 10. Dez. 1477

De exceptionibus

[urn:nbn:de:bsz:31-321569](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-321569)

Proprio intelligo. siue iurent p se siue p procurato-
re. cui ad hoc spale mandatu dederint. ad B. plij. di. tibi.
et ibi de hoc. de iur. calu. c. vl. et de pcur. c. vl. cum si.

Doli. que q allegat pbare dz saltē ex pspicuis indiz
cijs. ff. de pba. qti
ens. s. qui dolo. C.
Bdo. l. doli. s. e. li.
de renū. c. ij.

Canonicū. vt
ff. e. cum cōtingat
vbi de B. secus vīdz
de iure ciuili. ff. de
fū. dota. l. lex iulia.
insti. qbus ali. l. 3. vel
nō in prim. C. de rei
vroz. act. l. vnica. s.
fi.

Seculares. qui
hac pte rōne piuri
cui cam dant sūt de
foro ec. s. de iudi.
nouit. s. e. li. de fo.
ope. c. vl.

Obuiaē. s. c. p.
cū suis decōz.

Canonicū. simi
le. j. ti. p. c. ij. q. de
sen. ex. decernimus.
facit. s. e. li. s. pac.
c. ij. et de fo. cōpe.
c. ij. et sic papa tol
lit legē etiā q ad fo
rū seculare de q dic
ut dixi. s. de re. iu. c. ij.

Cesura eccliastr
ca. qd cōtineat eius
noie habes. s. s. v.
fig. qventi. Jo. an.
i. Cōpellēdos. ē em supior ecclia
stica ptās. et ideo cohercet seculare. vt. xliij. q. v. admis
nistatores. s. de ma. et obe. solite. q filij sint le. p. vnez
rabilē. cū si. Quid dices si mulier iurauit nō alienare do
tem vel donatōem. pter nuptias nec alienatōm cōsentire
nō ex rōnabili cā et autorizante iudice si osenserit reuoca
bit p posse postea iudice nō autorizante osenserit et iura
uit nō strauemire. qd erit. dic fm host. q hoc no. s. e. cū
otingat. q p mū seruabiē. ad hoc. s. e. eam te. et. c. mtel
lecto. et in aut. de nō ali. s. sanctissimas. col. ix. sed cōtra
s. e. tua nos. So. ibi p mū iuramentū illicitū. et idō scdm
p mō p iudicat hic p mū licitum. et ideo derogat scdo

Sim in positōibus. electus post sacm ponēs vt re
spondens. straria directe. nisi rōnabiliter excusetur ves
lut piurus a afirmatōne repellit. Idem si fecerit pcur
rator. ipō mādante vel ratū habente vel nō reuocante. B
dicit habuit ortū hec dec. ex hys que no. host. s. de fi. in
stru. cum. iohes. sup. verbo vnica tm vendicio.

Electōnis. idem videtur si agatur de iam obtento. cū
piurium non solum ipediat sed etiam deiciat. s. e. tua nos
et. c. querelam. de fideius. puenit.

Post iuramentum. quia tunc faciende sunt positōes
s. de ofel. c. ij. et ibi dixi. et. e. ti. c. i.

Datis. no. ad questionē quā disputau. an p instrumē
tum. p betur crimē. q sic pbaē. h em p scripturas acto
rum apparet eū posuisse straria. et sic piurus. ad B. s. de
ma. et obe. cū i ecclijs. a p modernos. s. accu. sup. hys. ad

non cōtrauenire ppro iu
ramento firmantes serua
re iuramentum huiusmo
di non vi nec dolo presti
tum de iure canonico tene
antur. quia tamen quidaz
iudices seculares eas con
tra p fatas alienatōes au
diūt quīs eis cōstet legi
time de hmōi iuramento
nos aiaz piculis obuare
volētes eos dē iudices ad
seruandū h ius canonicū
p locoz ordinarios censu
ra ecclesiastica decernim⁹
compellendos. Idem

Qum in positōibus
sup electionis tue ne
gociopost iuramentuz in
causa prestitus a te datis
seu rñsionibus quas ad po

Cōpellēdos. ē em supior ecclia
stica ptās. et ideo cohercet seculare. vt. xliij. q. v. admis
nistatores. s. de ma. et obe. solite. q filij sint le. p. vnez
rabilē. cū si. Quid dices si mulier iurauit nō alienare do
tem vel donatōem. pter nuptias nec alienatōm cōsentire
nō ex rōnabili cā et autorizante iudice si osenserit reuoca
bit p posse postea iudice nō autorizante osenserit et iura
uit nō strauemire. qd erit. dic fm host. q hoc no. s. e. cū
otingat. q p mū seruabiē. ad hoc. s. e. eam te. et. c. mtel
lecto. et in aut. de nō ali. s. sanctissimas. col. ix. sed cōtra
s. e. tua nos. So. ibi p mū iuramentū illicitū. et idō scdm
p mō p iudicat hic p mū licitum. et ideo derogat scdo

Sim in positōibus. electus post sacm ponēs vt re
spondens. straria directe. nisi rōnabiliter excusetur ves
lut piurus a afirmatōne repellit. Idem si fecerit pcur
rator. ipō mādante vel ratū habente vel nō reuocante. B
dicit habuit ortū hec dec. ex hys que no. host. s. de fi. in
stru. cum. iohes. sup. verbo vnica tm vendicio.

Electōnis. idem videtur si agatur de iam obtento. cū
piurium non solum ipediat sed etiam deiciat. s. e. tua nos
et. c. querelam. de fideius. puenit.

Post iuramentum. quia tunc faciende sunt positōes
s. de ofel. c. ij. et ibi dixi. et. e. ti. c. i.

Datis. no. ad questionē quā disputau. an p instrumē
tum. p betur crimē. q sic pbaē. h em p scripturas acto
rum apparet eū posuisse straria. et sic piurus. ad B. s. de
ma. et obe. cū i ecclijs. a p modernos. s. accu. sup. hys. ad

idē. de. h. fig. c. ij. des vel notoria. s. h. h. g. ostōz
o Manifesta. eius. sūt ifames. vj. q. i. ifames. n. eccle/
p Periuo. piuri. has regere nō debēt. s. e. q. relam/
nec ad testimoniu admittunt etiaz post pnam. xliij. q. v.
par uuli. s. testi. testimoniu. q. Iusta cā. vt vnu ex cō
trijs dictis multiplicat pē intelligi. s. de accusa. dilecti. p

fitiones tui aduersarij fe
cisse dimosceris reperiatur
contrarietas manifesta ti
bi tāqz piuro nisi iusta cā
et ratiōabilis te excuset
super ipsa electione perpe
tuum silentium imponi de
bebit. Idem fiet si te ex
presse mandante vel etiaz
expost facto sciente ac ra
tum habente seu non reuo
cante positōes aut respō
siones hmōi strarias tuo
nomie tuus fecerit pcura
tor. Innocentius. iij. in
concilio lugduū.

De exceptionibus.

Quā cōsideratōne
statuit mater ec
clesia q maioris
excōis exceptō in qcunqz

quo in iudicio pposita est siue in scriptis siue nō reuocari
nō poterit p p dicitam dec. ex pte de li. de. c. vno. s. elect.
dudum. ij. nō doceret de errore. vt. s. dixi. satis vīdz. q si
cut testis a piurio excusat si in otinenti se corrigat. vt. s.
de test. co. p. sic et ponēs et rñdens eadē ratione
r. Debebit. nec ppter B coelectus affirmabiē. ij. q. i. ipz
mis. s. de se. p. olim. s. e. li. vt lit. pen. c. i. et. ij. C. de rei
ven. l. vl. sic nota q nō inspiciat h pncipiū. de quo no. s. s.
elec. dudū. j. nam nō solū anti qua crimia repellūt electos
s. de temp. or. c. vl. sed etiā noua pbaē hoc. s. de se. p.
olim. s. e. li. de elec. vt circa. sicut et noua nō solum antiq
causa iudicem repellit. de of. del. infinuante.

Idem. qz tibi silentiū ipone. t. Expilē. si g debet
mandatū ponendi et rñdendi positōibus gnale h nō ex
psum vt sic. et sic rñderet vel poneret vt. s. e. li. de iura
cal. c. ij. h. n. in fi. tūc l. 3. pcurator ponat vel rñdeat cō
traria dñs nō deierat. nisi in casibus se. et. pcor. optie. s.
e. li. de elec. si cōpromissarius. u. Ratū hñte. sic et in
maleficijs locū hz ratū habitōem. vbi de hoc.

Quā cōsideratōne ser sūt dca
re. iu. ratū. vbi de B.
h. dec. pmo ponit arengā et ius antiquū et ostō
nis cām. Scdo dicit q reus q straria adoz de excōi
catōne excipit vt ipm repellat ab agēdo debet ipius ex
cōis specie et nomē excōicatoris expmēre et eā. octo di/
es. pbare. als iudex pcedet i cā. q illū i expen. obēnabit

Tercio statuit qd si iteru obiciat et pbetur eade vel alia
excōicatio actor repellit sed que acta sūt valebūt. Quae
to ultra duas vices hec exceptio nō opponat nisi ex caus
sa. Quarto qd si opponat post rem iudicatā impeditur ex
ecutio. Snia tñ nōlommus valet. Sexto dicit qd iudex publi
ce excōicatum reo nō opponete ex suo officio debet ab as
gendo repellere

a Consideratōe. q
duplici. vt. h. sequi
tur. vt. ibi. ex. h. rē.
b Statuit. s. e. c. ex
ceptōnem.

c Maioris. expris
matur. g. ipius spēs
vt. h. statuitur.

d Opposita. qd fie
ri potest nō obstan
te lapsu perempto
rij ad pponendas di
latorias assignati.
vt. in. de. e. t. excōis.

e Differat. nō. qz
ista dec. locū hz so
lū cū opponit excōi
catio in vim dilato
rie. vt. h. dicam.

f Agentes. h. non
defendētes. s. de iu
dic. in. de. legimus. a
s. e. ti. cū inter. cuz
similibus.

g Ut ex hoc affig
nat quatuor consideratōnes illius iure. **h** Timeatur.
ligat em quis magis ex otemptu. rj. q. iij. g. h. ergo. a. g.
cum ergo. s. de sen. ex. p. tuas.

i Periculum. quod ē tam in excōicatio qm in omunicate
de. de. ex. mi. illud. e. ti. h. celebrat. cum. si.

k Contumacie. ob quā solā excōicaf quis ab homie. rj.
l Cōmumibus. olim erat duplex. q. iij. n. nemo epōz.

lra alia ciuilibus alia cōmumibus. et intelligas omumib9
nō solū iudicialibus. h. et iā extraiudicialibus. vbi de ipō
rum vtilitate agat. erūt igit iter hoies. et eoz carebūt
suffragijs. C. de aposta. h. q. sanctā. in spūalibus aut nō
est dubiū eos repelli. qz taliū capaces nō sūt. de era. a. q.
li. cū bone. de. de. ex. mi. postulat. cū si. et h. fm. host.
innuat lra h. sūibus. q. h. d. oēs actus qui alijs hoib9 sūt
cōmunes excōicatis sint interditi. vbi de ipōz queritur
vtilitate. et adde qd dicā de sen. ex. decernimus.

m Malicia. q. semp crescit. rj. q. i. ois. rj. q. iij. p. cliu. 9.
n Prouisi. rj. v. di. l. 3. **o** Mora. id ē delictū. de. s. s. 8.
p Regla. s. h. i. in. glo. ij. **q** Ecclesiasticis. et tñ etiā p ciui/
lem iudicē debet admitti talis exceptio. et seruari forma
que sequitur. vt. h. de sen. ex. decernimus.

q Differri. extra illud est. s. s. do. et. oru. finē. ff. si cer
pe. l. qdam extimauerūt. lud. s. 8. ap. vt. debitus. s. e.
r Fatigari. contra il. li. de of. or. litigantes.

s Irreprehensibilis. latens iualuit. C. s. epif. et. cle. repetita.
t Medela. nō. q. medicamēta morbis rē. ad. s. l. di. ue. cō
stitueret. s. de iur. calū. cet. ex. in. aut. h. ostō. inno. s. h. i.
u Si quis. vel. si. qua. ff. de. h. sig. l. i. et. dixi. / in. p. m.
s. e. h. de. electi. in. generali.

v Opponit. intelligas in vi dilatorie. qd p supiora et
inferiora pbat. si em in vi pemptorie pponatur vt si di
catur electus excōicatus excōicatioe maiori. vel ab excōi
municatis electus tūc dabit opetens dilatio. qz h. perit
ius opponētis oppositōne nō pbata. et ecouerso. ibi aut ē

parte iudiciozuz oppofita
lites differat et repellat a
gentes vt ex h magis cē
sura ecclāstica timeatur r
cōmunionis piculū euiteē
otumacie viciū repmatur
et excōicati dū a omumibz
actibus excludunt ruboē
suffusi ad humilitatis gra
tiā r recōciliatōis affectū
facilius inclinē. sed hoiz
succrescente malitia qd p
uisum est ad remediū ten
dit ad noxam. dū em i cau
sis ecclāsticis frequētius

differē nō perit ad hoc. s. de. pcut. ex. in. finuatōne. Et dic
opponat corā qeunqz iudice ordinario vel delegato eccle
siastico vel seculari. vt. s. dixi. nec intelligo dilatioem hu
ius dec. locū hēe vbi negat iurisdictio. vt si dicaē impe
tratū h. p. tū p excōicatu. s. e. li. de. h. p. c. i. ibi em h. p. n.
cpaliter de actoris psona vt hic querit. h. s. iudicis iuris

hec exceptio per maliciaz
opponitur ottingit iterdū
differri negocia r partes
fatigari laboribus r expē
fis proinde quia morbus
iste quasi communis irre
pfit dignum duximus cō
munem adhibere medelā
Si quis igitur excom
municatōem opponit spe
cie illius et nomē excōmu
nicatoris exprimat scitu
rus eaz rē se deferre debe
re in publicā notionē quā
intra octo dierum spaciū

dictōne. a sic dec. di
latio locū nō habet
Specie. hoc idō
dixit. qz duplex est
excōicatio. altera au
tē ab agēdo repellit
s. maior. altera n. s.
minor. iij. q. iij. ens
geldzud. s. de sen.
ex. si que vbi s. h. nō
g. sufficit in gne ali
qd pponē qn qlibet
spēs gnīs illū nō se/
quit effectū ad que
ppomē qz nō lz cuz
alterius dāno in in/
cer to vagari. s. e. li.
de. h. p. c. ij. de elec.
vt. qz duas. ff. de in
iur. p. tor. edixit. se
cus vis. qn qlibet
gnīs species sufficit
ff. de peti. here. rē
veniūt. g. a quo. ff.
de admi. tu. qdā de
cedens. g. fi.

z Nomē. p. tū et appellatiuū. vel salē nomen dignita
tis. sic dicit lex. q. m. tanto crimine de dolo scz nō oportz
vagari. ff. de do. si. ex. dolo. g. fi. et. l. se. Nomē aut ideo dz
exprimi fm. b. vt sciatur an sit ordinarius an delegatus.
quia si est delegatus. et excōicatio illius exhibeatur sine
iurisdictōnis delegatōne nō stare ē tali excōicatioe s. of.
dele. cum in iure. sed in ordinario hoc non requiritur. et
p hanc lēam vis. qz nō sufficiat opponētī pbare qz actor
sit denunciatus excōicatu. tñ nō. host. s. de of. dele. pru
dentiā. qz credit sufficere ad excōicatioz. pbandā demicia
tōnem pbari. h. extra hoc est lra. h. aptissimis documen
tis et adde qd dicā. h. de sen. ex. l. 3. **a** Rē. i. excōicatioz.
b Notionē. id est iudicāle noticiā. nomē aut notōnis ad
eos ptinet qui iurisdictōez nō habent h. habent de quis
causa notōnem. ff. de re iud. ait p. tor. m. p. n. tñ noie notio
nis accipe possumus et cognitōnem et iurisdictōz. ff. de
h. sig. notionē. vnde expone notionē id est cognitōnem.
et sūptum fuit hoc verbū. C. de pbat. sciant cuncti. h. ij.
q. vij. sciant cuncti.

c Octo diez. l. 3. em pbatōnū copia non debeat coarta
ri. r. iij. q. ij. q. q. qz tñ ista exceptio maliciose frequēter
opponēbat r ē odiosa ideo restringenda fuit potius q
laranda. de dec. tua. in. fi. de reg. iur. odia. cum suis con
cor. ad idem. s. e. li. de resti. spol. frequens. et. h. de sen.
ex. solet. si ergo non habz pbatōnes taceat. ij. q. vij. ple
rig. etiā si sit ep. s. vj. q. ij. h. tñ. et. c. placuit. r. o. tñ h.
h. de sen. ex. solet. qz licet sine causa maior dilatio non des
beat dari in s. casu. tñ cā agmita maior dari poterit ex il
la clausula. si qua mihi iusta causa. rē. ff. ex qui. ca. ma. l.
ij. m. fi. h. p. mū verius videē cū non pereat ius aduersarij
ar. s. de pcut. ex. in. finuatōne. h. queres quare non danē
h. xv. dies sicut de resti. spol. frequēs. dic qz in dilatio
bus que danē a iure voluntas est p ratione. sic enim pos
terat. p. v. vel. p. vel. etiam minus dare. et facit qd recitari

solet. s. de re p. c. si qñ. ff. de legi. l. non oim. vel dic fm
host. hoc ideo statutū fuisse. qz de excōicatōe hois solet
et debet fieri instm̄. de sen. ex. cum medicinalis. s. s. spo
liatōne nō. et ideo nō ē mix. si longior ibi data est dilac
tio ad s. ff. de pignozibz. l. strabiē. in fi. s. qre saltez in
excōicatōne iuris nō statuebatur. xv. dies. de qua nō fit
instrumentū. imo ē
necesse pbari factū
dic fm eū qz idē fas
ctum diuersis men/
suris metiri non de/
bet. et quod de vno
dicitur de alio intel
ligi debet. s. de cō/
sti. trāstato maxime
cum circa principa/
le non fiat p̄iudiciū
actori vel die veri⁹
vt prius dixi.

a Computato. si.
s. e. li. s. resti. spo.
frequens. et ibi vi/
de concordantias s
hoc.

b Apertissimis. i.
idubitatīs et claris
c. de pbaē. sciant
q. q. viij. quisq. q.
c. sciant.

c Documentis. i.
instrumentis vel te
stibus. s. de tes. co
peruenit. ff. de fi. in
stru. l. i.

d i. quam ex
communicatōnem.
e Actor. original
f Diebus illis. q
bus pposita fuit ex
ceptio quāqz pcedi
tur in pncipali s. p
cui. auditis.

g Taxatōne. iuramēto p̄missō. s. hoc de hys q vi met⁹
ve causa fi. c. vi. **h** Condēnans. intelligas s. n̄ erro/
re p̄babili excusaretur. vt. s. de sen. ex. sacro. c. li. de es
lec. c. i. in fi. **i** Iudicij. p̄ sniam nō fmiti ad differenti
am eius quod sequitur. s. sed si post.

k Probez. s. octo dies. vt. s. **l** Duraturis. etiā si cū
publice excōicatō fuerit actum licet fecus i iudice. s. de
re iudi. ad pbandū olim p̄cessus habitus cum actore ex
cōicato non valebat. vt. s. e. exceptōnem. alias qre fieret
ibi cōdemnatio expensaz. et ibi de s. tra. s. e. li. s. s. p.
c. i. vbi p̄cessus habitus cū actore excōicato ipō iure p̄
ter aliquod exceptōnis auxiliuz nō tenet. host. intellexit
deē. istam in occulto excōicato. Sed tu solue vt ibi plene
dixi. s. qz deē. hec locū hz in p̄cessu habito coram ordiaz
rio vel coram delegato qñ excōicatus fuerat actor post
impetratōnem. illa autem quando actor erat excōicatus
tpe impetrati rescripti.

m Duas vices. sic in reprobatōnibus testiū. s. de testi
licet. in. in appellatōnibus et dilatōnibus. s. de ap. sua
nobis. ff. de dila. l. vi. **n** Emerferit. s. de of. dele. in fi
nuante. et facit quod dixi. s. ti. pr. c. vi.

o Prompta. s. de testi. veniēs. s. de testi. spol. l. i. s.
s. p̄trea. vnde dicit hodie stat hodie agamus. ff. ut in
pos. l. ga. si is a quo. i. s. n̄. **p** Supuenerit. et si op⁹

die in quo pponitur minime
putato pbaē valeat
aptissimis documētis qd
si nō pbauerit iudex in cā
pcedere non omittat reū
in expensis quas actor ob
hoc diebus illis se fecisse
docuerit p̄habita taxati
one cōdemnās. **S**i vero
postmodum instantia du
rante iudicij et pbatōnis
copia succedēte. de eadez
excōicatōe vel alia excipi
atur iterū et p̄betur actor
i seqntibz excludat donec
meruerit absolutōnis q̄/
tiam obtinere. hys que p̄
cesserūt n̄ominus i suoro
boze duraturis. **P**roui
so qz vlt̄ duas vices s. nō
opponatur exceptio p̄ter
q̄ si excōmunicatio noua
emerferit vel euidens et

fuerit de hoc fidē faciet iuramēto. s. e. li. de elec. vt circa
s. sup. hōmō. et. s. e. pastoralis. vel dic qz nō est necessas
rium iuramentum. ex quo pbatōem offert host.

q Antiqua. iam bis pposita. vel dic cō nō pposita.
r Executōem. impedit. nō. qz merus executor dz admit
tere exceptōem excōis. idē de alijs qz nō. s. de re iudi. qz

prompta p̄batio superuene
rit de antiqua. Sed si post
rem iudicatā talis excep
tio pponatur executōnez
impedit. s. snia q̄ p̄cessit
non minus robur debitu
obtinēbit eo tamen saluo
vt si actor excōmunicat⁹
sit publice et hoc iudex no
uerit quādocunqz. et si de
s. reus non excipiat iudex
ex officio suo actorē repel
lere nō postponat.

q Bonifacius. viij.
Vm quidam secula
res iudices dum coraz eis
excipitur de re p̄ ecclesia
sticū iudicē iudicata i ca
su i quo ad eū p̄inet ogmi
tio de osuetudie vel s. iure
recusent excipiētes audiē
i d̄rogatōz iur̄dcōis ecclī
astice et cōceptū d̄cimus.

ad consultationē.
s Obinebit. ac si
ille tpe snie excōmu
nicatus nō fuisset.
e. Sit publice. ost.
allegat hāc l̄am p
se ad pbandū qz de
cre. ista loquit⁹ de
culto excōicato. sed
ego dico qz l̄a ista
facit solū diuisiones
inter occultum et pu
blicū quo ad officū
iudicis non quo ad
alia supradicta. sup
plet enim iudex s. iu
re et de facto notor
rio. non occulto. ij.
q. i. s. qñ autem. c.
qui et aduer. quos
in mente. resti. l. i. de
hoc. s. de postu. bo
ne. j. in causis autez
e leatōnū supplet in
distinctōe s. facto. vt
xxvij. di. p̄iulqz.
vbi de hoc. et. s. de
elect. cum nob̄ olim
u. **Excipiat.** forte
timore cōdemnatō
nis expensaz. de q̄
dictum est supra

r Repellere. si du
ret iudiciū. si autem
est firmitum ab execu

Questione poterit abstinere. s. pr. s. n̄.
Vm quidam exceptio rei iudicate p̄ ecclesiasticum iu
dicem admitti debet in foro seculari. et econuerso.

3 Cognitio et p̄nunciatio. qz s. regularit̄ de q̄ re iudex
cognoscit. p̄nunciet. ff. de iudi. de qua re. s. de cā pos. cū
sup. tñ inter dū cognoscit qui nō p̄nunciat. pone exemplū
s. de re p. cū atingat. in auditoze. s. de testa. rapnūcus
Item in casu. v. q. iij. duodecim. in. q. vi. accusatus. cū fi.

a Consuetudine. nō. qz osuetudo dat iurisdictōnem. ij.
q. iij. s. questus. s. de fo. ope. cum atingat. s. e. li. de of.
oz. romana. et de fo. ope. romana. cum fi.

b De iure. de iure cognoscit ecclesiasticus iudex iter lay
cos vbi hz t̄pale dñiū. de iuriur. veniētes. s. ne cle. vel
mo. c. vi. Itē in m̄momialibus et sp̄ialibz causis. s. oz.
cog. tuā. qz si. h̄ic le. cām. in ecclīasticis criminibus vt nō. s.
de fo. ope. cū sit. s. e. li. de fo. cō. c. vi. Itē cū cā delegat⁹
p̄ iudicē secularē. s. de rap. in atēpatu. Itē p̄ recōuentōz
nem. in. q. viij. cui⁹ in agendo. Itē inter laycos qui sunt
de familia ecclīe fm q̄sdam. lxxij. di. iudicatū. vel vbi lay
cus iudex ē negligens. s. de fo. ope. ex transmissa. et. c. l. z
ex suscepto. vbi de s. et qd dicit s. iure. supple vel puile.
gio cōcesso ab eo qz istd̄ cedere possit. ista ei tria eq̄parā
tur. c. di. extra moze. de of. oz. duo simul. **c** Iurisdicti
onis. qd papa pati nō debet. vt. s. de immu. ec. c. penul.

Admitti. scz ubi est idē corpus siue eadē q̄ntitas idēz ius siue cā petendi et eadē additio p̄sonaz. et ille q̄ absoluitur possideat tpe snie. alias em̄ exceptio rei iudicate n̄ obstat. ff. de excep. rei iudi. cū q̄ritur. et. l. se. et. l. si rem meā. et. s. e. ti. aduersario. et potest p̄poni hec exceptio ante licē testatā et p̄. s. e. li. de lit. et. c. i. vbi de hoc.

Compellantur. sic. s. n. p̄. l. 3. s. fo. ope. c. ij. 7. s. sen. ex. decernimus.

Judicata. eo ca/ su quo de consuetudis ne vel de iure ad iudicem secularem cognitio p̄mebat. vt. s. in casu conuerso vidisti.

Inducunt. i. hijs em̄ canon tollit legē. s. de p̄scrip. c. viē. s. ti. p̄. l. 3.

Superiores. non em̄ cōpellunt p̄ ipsos seculares q̄ tulerunt sniam. qz minor in maiore. z. c. xi. di. inferior. de ma. et o. be. cum inferior. cū si. Minor autem est iurisdictio secularis q̄ eccl̄astica. de ma. et obe. solite. xv. di. si impator. f. Debita. arbitraria. ex q̄ certa nō statuitur. de of. dele. de causis. ff. de iure deli. l. i.

Episcopum. in p̄scriptiombus sufficit bona fides. vbi ius commune vel p̄sumptio non est contra p̄scribentem. alias debet allegari titulus et p̄bati. nisi sit p̄scriptō cuius contrarij non existat memoria. hoc dicit. tracta fuit hec deē. de quadā extrauagant. Greg. que incipiebat. venerabilium. de qua facit mentionem b. s. de p̄scrip. si diligenti. in vl. glo. in fi. ad cuius declaratōnem etiā emanauit. et eo. que ibi no. modern.

Eccl̄ias. quo ad p̄prietates et iura episcopalia. **D**ecimas. id est q̄rtā decimaz q̄ debet ep̄. s. e. de q̄rtā. vel p̄prie. s. de deē. quomam.

Repetis. alteri ep̄o loquit. vt patet p̄ sequentia. **P**ropont. p̄ exceptōnem p̄scriptōis nō fit litis contestatio. qd̄ dicitur dixi. s. e. li. de lit. et. c. ij. Jo. an.

Constitute. et sic ius oūe facit p̄ actore. xvj. q. vij. omnes basilice. s. e. de quarta. et de deē. dudum.

Legitime. s. spacio. xl. annoz. minor em̄ nō currit cōtra eccl̄iam. xvj. q. iij. quas actōnes. s. e. de quarta.

Oportet. necessitatē ip̄orari. ad idē. iij. q. ix. n̄ oportet. l. 3. alibi honestatē denotet. xv. q. i. c. i. vbi de b.

Titulū. circa allegatōz et p̄batōz tituli fuerūt op̄tiones antiquozum et tales q̄ p̄mo dixit jo. circa corp/ ralia necesse esse allegari et p̄bati titulū. s. nō circa ieor poralia. s. q̄ dicit sibi deē. si diligenti. vt ibi no. ad deē. du.

Dū. de deē. r̄ndebat etiā vt ibi no. Alij distingūt itericoz poralia q̄ h̄nt otinuā cām q̄ nō. vt in p̄mis nō req̄ratur titulū s. in sedis. s. e. auditis. ff. si fuit. vē. si q̄s diuēno.

Alij dixerūt aut q̄s agit ex p̄scriptōe aut excipit. si agit vt. xvj. q. iij. s. potest. et. c. de p̄sc̄p. xxx. an. si q̄s emptōis necesse h̄z titulū. p̄bare si excipit. vt. s. de p̄bac. ex l̄is. tunc nō habet necesse titulū. p̄bare. tū qz nemo cogit d̄cere titulum possessionis sue. ij. q. v. s. i. c. de p̄bere. l.

vt p̄ censurā eccl̄asticā ab im̄q̄tate coherceant hu. iusmodi et ad admittend̄ exceptōem eandē vbi alias de iure d̄z admitti alo corum ordinarijs opellantur. **S**ilr eccl̄astici iudices si corā ip̄is excipiatur de re p̄ secularē iudicem iudicata exceptōem ip̄am admittant in hijs q̄ aliaz piculū nō inducūt p̄ superiores suos nisi fecerint animadūfione debita castigandi. **D**msa. viij.

De p̄scriptiombus.

cogi. tū qz nō p̄bāte actore absoluit re. vj. q. vi. actor vt ec. bñ. c. vno. c. de p̄bac. actor. alij dixerūt q̄ q̄cunq̄ q̄mō quis p̄scriptōz obiciat siue agēdo siue defendēdo teneē titulū p̄bare. vt. s. e. si diligenti. alij dixerūt et hec fuit op̄imo gof. in sūma huius t. q̄ nō est necesse p̄bati titulū. nisi quis possideat p̄ herede vel p̄ possessore. c. de p̄bere. cogi. ul.

Episcopū qui eccl̄ias et decimas quas ab eo repetis p̄ponit licet in tua sint ostitute d̄icē. se legitime p̄scripsisse allegat oportz cū ius oūe otra ip̄m faciat hmōi p̄scriptōis titulum et p̄bare. nam licet ei qui rem p̄scribit eccl̄asticaz si sibi non est contrarium ius oūe vel cōtra eū p̄sumptō non habetur sufficiat bona fides vbi tñ est ius oūe otrariū vel habet p̄sumptio oē euz bona fides

de p̄bere. cogi. ul. nisi sit p̄sumptio cōrat possessorem. c. de p̄bac. siue possidetis. vel nisi se ad hoc obligauerit. vt. s. de p̄bac. licet. et in hoc casu intelli. gebat d̄ictā deē. dudum. alij dicebāt q̄ olim sufficiebat bona fides per deē. s. e. ad aures. hodie requiritur titulū. s. e. si diligenti. hijs oibus op̄imombz rescat. tene quod no. b. q. modern. s. e. si diligenti. q̄ruz hic approbatur op̄imo. s. z obicio q̄ de cre. ista et eius d̄i. stantio potius sit v̄ verbo q̄ s. re. quod esse non debet. s. e. l. de elec. commissa

. s. p̄ro. fm hoc enim omni casu necesse erit titulum p̄bati. cū p̄scriptio sit semp otra ius et sic otra p̄scribentē semp p̄sumendū. s. obiectio nō est vera. nō enim est otra ius q̄ alius in fundo meo seruitutē acquirat imo pot. p̄ ter ius. licet em̄ sit otra ius meum. nō tamē otra ius oūe vt p̄batur de seruitu. c. et. ff. imputeē igitur mihi si fui negligens et remissus. s. e. vigilant. Item voluerunt q̄dam dicere q̄ non est contra ius q̄ vnus episcopus in dyoc. alterius sibi acquirat episcopalia. sed q̄ archidyaconus vel inferior episcopo sibi acquirat ep̄alia hoc est cōtra ius. et ideo sine titulo non p̄scribitur. ad hoc. c. di. cōtra morem. de excel. p̄la. accedentibus. s. p̄mū qd̄ de ep̄o d̄z falsū ē. vt hic vides. ad hoc. ij. q. vij. p̄ totuz. ix. q. ij. per totum. dic iudicio meo. et sic breuiter interdū ius oūe vetat ne p̄scriptio p̄cedat. et s. facit interdū rōe rei interdū rōe p̄sone. et hos casus habes notatos. xvj. q. iij. cleric. et p̄ b. s. de p̄sc̄p. cum nō liceat. de h̄ns n̄ ad nos. Interdū ius omne facit p̄ petitorē et otra possessorem vt in exemplis hic positis. et in deē. de deē. dudū et tunc est necesse allegare et p̄bare titulū ut h̄. ad idē. xciij. di. illud. nemo em̄ debet vti illis ornamentis. nisi p̄bet a primape s. sibi fuisse ocessum. c. de vesti. et aura. l. nemo. c. nulli licere in fre. l. vna. li. xj. ad b. macha. xj. vbi antbio. chus dedit ionathe p̄atez bibē in auro et esse in purpura et fibulā aureā ferre. sic etiā intelligat. c. di. otra morem. qd̄ v̄z intelligo tā in excipiente vt hic in p̄dictis iuribus q̄ in agēte. ad b. s. de resti. spol. ad decimas. e. li. Joē si est p̄sumptio otra ip̄m p̄scribentē. vt h̄. q. iij. qz cognouimus. c. de p̄bac. siue possidetis. pone exem. plū. s. e. si diligenti. ibi em̄ ex ofessione ip̄i atepi p̄fami insultabat p̄sumptio. otra ip̄m. vbi vero ius oūe vel p̄sumptio nō est otra ip̄m p̄scribentēz bona fides sufficit. vt hic vides. pone in terminis. p̄scripsit eccl̄ia domū meaz vel aliā tē meam. ego t̄peto rem meam. quā se iam dicit